

Unia
Europejska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Projekt realizowany przez Województwo Kujawsko-Pomorskie.

Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

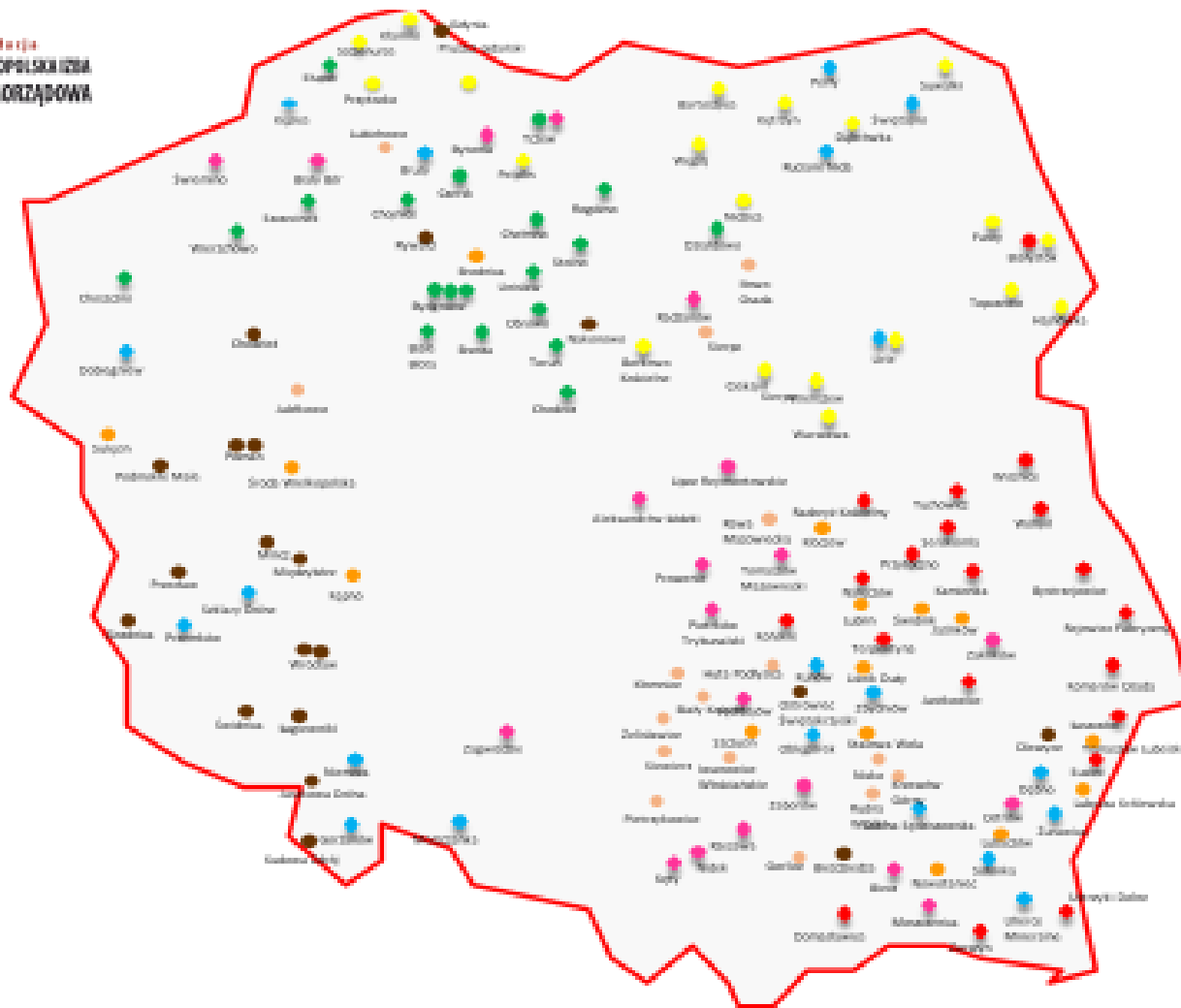
Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji – doświadczenia i przyszłość

Grażyna Praweńska-Skrzypek
Fundacja Małopolska Izba Samorządowa

Toruń, 26 listopada 2024

Agenda

- Model LOWE – kluczowe elementy i zasady
- Krytyczne elementy skutecznego działania: Diagnoza potrzeb, Oferta, Ewaluacja
- Partnerstwo i współpraca. Sieci LOWE
- LOWE jako szansa rozwoju szkoły i nauczycieli
- Przykłady efektów aktywności, zbieranych dowodów na rozwój kompetencji kluczowych
- Pytania i odpowiedzi

LOKALNE OŚRODKI WIEDZY I EDUKACJI

BENEFICJENCI LOWE II edycja

- 1. Ogólnopolski i Operator Długolety
20 ośrodków
- 2. Fundacja Małopolskiej Izby Samorządowej
20 ośrodków
- 3. Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland" z siedzibą w Lublinie
20 ośrodków
- 4. Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy
20 ośrodków
- 5. Stowarzyszenie „Towarzystwo Amicus”
20 ośrodków

BENEFICJENCI LOWE I edycja

- 6. Fundacja Małopolskiej Izby Samorządowej - Kraków
15 ośrodków
- 7. Politechnika Wroclawska
20 ośrodków
- 8. Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland” w Lublinie
15 ośrodków

Model LOWE – kluczowe elementy i zasady

- innowacja edukacyjna i społeczna
- nowoczesne i przyjazne miejsce rozwoju dla ludzi, biernych, którzy nie do końca radzą sobie z brakami w swojej edukacji, z relacjami w środowisku lokalnym
- szansa na jeszcze lepsze i skuteczniejsze działanie w środowisku lokalnym oraz animowanie rozwoju społeczności lokalnej
- impuls rozwojowy dla szkoły
- szkoła integrująca wiedzę, możliwości i lokalne zasoby z potrzebami tych, którzy uważają, że edukacja chyba jest już im niepotrzebna
- szerokie partnerstwo lokalne/ponadlokalne skoncentrowane na rozwoju tych kompetencji, które wynikają z potrzeb rozwoju lokalnego

Cele LOWE

Gdy precyzujemy cele LOWE to przeplatają się 3 wymiary:

- **wsparcie** aktywizacji edukacyjnej **osób dorosłych** oraz rozwoju ich kompetencji kluczowych (osobistych, społecznych, obywatelskich), z jednoczesnym
- wsparciem **rozwoju społecznego** danej **jednostki samorządu** terytorialnego, oraz
- **zmianą zadań szkoły**, która dzięki zaangażowaniu w LOWE rozwija swoje kompetencje w obszarze edukacji osób dorosłych i **staje się ośrodkiem wsparcia lokalnego rozwoju społecznego poprzez aktywizację edukacyjną dorosłych mieszkańców**. Staje się ośrodkiem uczenia w toku całego życia, współpracując z innymi podmiotami.

Wykorzystanie potencjału szkoły i środowisk lokalnych do prowadzenia działań na rzecz aktywizacji edukacyjnej osób dorosłych, w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych, w tym kompetencji osobistych, społecznych oraz potrzebnych na rynku pracy, jak również rozwijania metod i narzędzi pracy kadry szkoły, a także innych edukatorów, z osobami dorosłymi, w szczególności w małych środowiskach lokalnych i na terenach defaworyzowanych.

1. porozumiewanie się w języku ojczystym
2. porozumiewanie się w językach obcych
3. kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne
4. kompetencje informatyczne
5. umiejętność uczenia się
6. kompetencje społeczne i obywatelskie
7. inicjatywność i przedsiębiorczość
8. świadomość i ekspresja kulturalna

Kompetencje zawodowe ogólne/transwersalne

które stanowią bazę do rozwijania kwalifikacji zawodowych oczekiwanych przez pracodawców na lokalnym rynku pracy

Kompetencje osobiste, życiowe

umiejętności prowadzenia racjonalnego życia

unikaniu zagrożeń dla zdrowia i życia
zdolności opiekuńcze

odpowiedzialność za osoby zależne i siebie samych, itd.

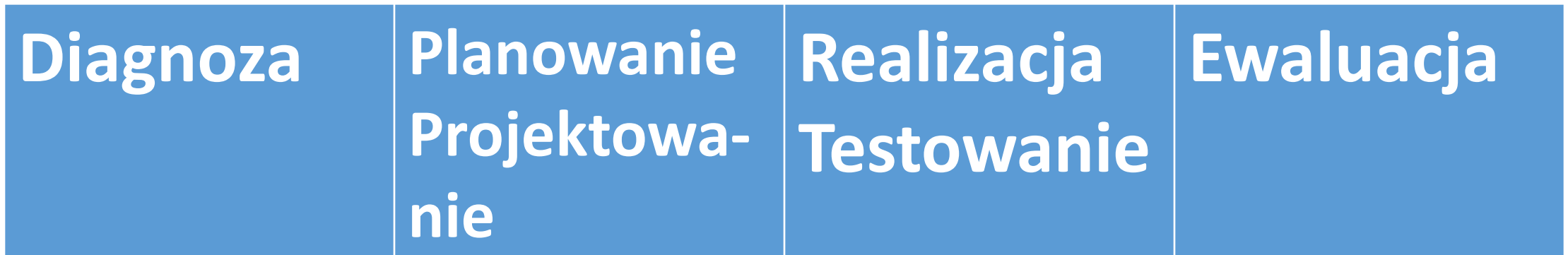
- Diagnoza
- Oferta edukacyjna = podejście popytowe
- Partnerstwo lokalne
- Integracja środowiskowa, lokalna, instytucjonalna
- Partycypacja - jak najszersze włączanie społeczności
- Elastyczność w toku działania: oferty, metod, narzędzi, organizacji
- Dostępność = Powszechność
- Równość, nie dyskryminowanie, nie stygmatyzowanie
- Użyteczność – każde działanie prowadzi do uświadomionych, założonych efektów edukacyjnych (dowody)
- Odpowiedzialność za uruchomione procesy – tzw. trwałość LOWE

Komponent organizacyjny LOWE:

Proces wsparcia społeczności lokalnej poprzez rozwój kompetencji osób dorosłych składa się z 4 głównych etapów.

Na każdym etapie, osoby którym udzielamy wsparcia współdecydują o swoich potrzebach, formach zaangażowania i zasadach uczestnictwa.

Ile LOWE, tyle sposobów ich organizowania.

Krytyczne elementy skutecznego działania: Diagnoza potrzeb, Oferta, Ewaluacja

Wychodząc z założenia, że ludzie rozwijają się/uczą się by lepiej „być” i lepiej żyć, diagnoza wykonywana w LOWE skupia się na lokalnych problemach społecznych i gospodarczych.

Dobra diagnoza odpowiada na pytania:

- Na czym polega faktyczny problem?
- Jaka jest jego istota?
- Jakie są najlepsze rozwiązania - możliwe do zastosowania?

Warunki dobrej diagnozy:

Wyciągnięcie z poszczególnych analiz wniosków odpowiadających na pytania:

- z czego dana sytuacja się bierze lub mogła wziąć ?
- co się może stać, gdy problem zostawimy samemu sobie?
- jakie to ma znaczenie dla społeczności?

Etap I – Identyfikacja wstępna problemów społecznych

Wybrane pytania problemowe:

- dlaczego ludzie (mieszkańcy naszej gminy, członkowie naszej wspólnoty) nie kontynuują uczenia się, doskonalenia się?
- jakie przyczyny legły u podstaw przerwania lub istotnego przyhamowania procesu uczenia się?
- dlaczego tak dużo osób jest biernych zawodowo, społecznie?

Etap IA – wybranie technik badań i analiz, które pozwolą nam skutecznie szukać odpowiedzi na najważniejsze pytania

Etap II – określenie skali problemów społecznych w gminie

- analiza dynamiczna w okresie ostatnich kilku lat
- analiza porównawcza skali zjawiska w gminie w stosunku do średniej w powiecie

Analiza ilościowa, wskaźnikowa

Etap III – określenie koncentracji terytorialnej problemów społecznych w gminie.

Etap IV – określenie znaczenia problemów dla lokalnej społeczności.

Badania jakościowe

Etap V – ostateczny wybór priorytetowych obszarów problemowych.

1. Ocena potencjału

- Charakterystyka opisująca interesariusza
- Jego doświadczenie w podobnych działaniach
- Potencjał organizacyjny i merytoryczny
- Kapitał społeczny (zaplecze beneficjentów, współpracowników itp.)
- Kapitał finansowy
- Opis interesów związanych z LOWE
- Stosunek interesariusza do LOWE, jego mocne i słabe strony.

2. Ocena możliwości podjęcia partnerskiej współpracy

Bilans posiadanych zasobów w zakresie pięciu elementów:

- potencjał kadrowy
- potencjał techniczny
- potencjał społeczny
- potencjał programowy
- potencjał sieciowy

Bilans dostępnych zasobów, m.in. kompetencje uczestników

Trzy fazy postępowania badawczego, w którym każde kolejne badanie wykorzystuje wyniki badania poprzedniego oraz poszerza i pogłębia ich zakres.

Trzy wzajemnie uzupełniające się metody badania: metoda analizy danych zastanych (desk research, Web/Desk research), badania kwestionariuszowe (najczęściej CAWI), wywiady: indywidualne, niesformalizowane oraz wywiad zogniskowany grupowy (Focus) z udziałem lokalnych interesariuszy.

wiąże się z wykorzystaniem różnych istniejących źródeł danych oraz opracowań własnych; powinna dać nam odpowiedź na następujące pytania:

1. Czy w naszym środowisku lokalnym występują problemy związane z wykluczeniem społecznym i zawodowym części dorosłych mieszkańców i jaka jest ich natura?
2. Jakiego rodzaju wykluczenie występuje w naszej społeczności lokalnej? Jakich grup ono dotyczy? Jakie jest jego natężenie?
3. Czy na rynku pracy występują problemy ze znalezieniem pracowników? Kogo (ludzi o jakich kompetencjach) w szczególności poszukują i będą poszukiwać pracodawcy na lokalnym rynku pracy?
4. Na jakie braki kompetencyjne zwracają uwagę pracodawcy w odniesieniu do osób dorosłych, zwłaszcza o niższych kwalifikacjach oraz osób starszych?

metody ilościowe, pozwolą przede wszystkim zidentyfikować występujące problemy oraz określić poziom ich natężenia,

natomiast **wywiady jako metoda badań jakościowych** pozwalają próbować zrozumieć przyczyny i istotę występujących problemów oraz dokładniej określić rodzaj występujących deficytów kompetencyjnych osób dorosłych, a także próbować szukać najwłaściwszych metod wsparcia społeczności lokalnej.

Krytyczne elementy skutecznego działania: Diagnoza potrzeb, Oferta, Ewaluacja

LOWE to miejsce, gdzie:

Zdiagnozowane potrzeby edukacyjne - w kontekście wyzwań rozwojowych wspólnoty - przekuwane są w elastyczną ofertę edukacyjną.

- Tworzona w sposób demokratyczny, partycypacyjny
- Realizowana na zasadach partnerstwa, zastępowalności ról, aktywności, sieciowości, równości, dostępności, poszanowania godności,
- Adresowana do członków społeczności lokalnej
- Przynosząca wymierne efekty dla rozwoju osobistego, społecznego, oraz gospodarczego (tożsamość, wspólnotowość, solidarność, aktywność, wartość potencjałów lokalnych)

Usługa rozwoju kompetencji kluczowych osób dorosłych może być realizowana poprzez różnorodne działania; zawsze ma ona jasno określony cel edukacyjny, a także efekty, które powinien osiągnąć uczący się.

Krytycznym elementem jest projektowanie usług w sposób umożliwiający zebranie dowodów na osiągnięcie pożądaných efektów uczenia się.

Potrzebna jest świadomość, że w uczeniu osób dorosłych uznaje się za równie wartościowe opanowywanie efektów uczenia się poprzez edukację formalną (szkoła), pozaformalną (np. szkolenia) jak i nieformalną (np. doświadczenie zawodowe, życiowe, zainteresowania).

Nieodłącznym elementem edukacji osób dorosłych powinno być doradztwo edukacyjno-zawodowe, zwłaszcza w odniesieniu do edukacji pozaformalnej oraz uznawania efektów uczenia się, nabytych poprzez doświadczenie zawodowe, życiowe.

Sposób kształtowania oferty, diagnozowania potrzeb jako czynniki sukcesu LOWE

Bardzo liczna grupa LOWE upatrywała źródeł swojego sukcesu w cechach oferty i sposobie jej budowy, z naciskiem na **elastyczność procesu, włączanie społeczności lokalnej w jej współtworzenie, responsywność na wyłaniające się potrzeby** (Rzezawa, Biecz, Biesiekierz, Kęty, Moszczenica, Radzanów, Wieprz, Piotrków T., Szczurowa, Tczew, Proszenie, Biały Bór)

Doceniano **wartość diagnozy potrzeb, jej stałe aktualizowanie**, a także warunki uczestnictwa, zwłaszcza nieponoszenie kosztów, **dopasowanie miejsca i czasu realizacji do oczekiwań i możliwości uczestników**. (Biecz, Biały Bór, Proszenie, Wieprz, Zblewo, Zaklików, Gać, Kęty, Piotrków T., Murów)

Krytyczne elementy skutecznego działania: Diagnoza potrzeb, Oferta, Ewaluacja

„**Ewaluacja** to systematyczne badanie,
prowadzone z użyciem zróżnicowanych metod,
złożone ze zbierania danych, analizy, oceny oraz
informowania o wynikach.

**Jego celem jest oszacowanie (w odniesieniu do
jasno sformułowanych kryteriów) jakości i
wartości procesu oraz efektów wdrażania
interwencji publicznych” (Olejniczak i in., 2008,
22)**

- Ministerstwo/województwo rozpisując konkurs, w ramach programu europejskiego, spodziewa się zrealizowania określonych celów, zgodnych z polityką Państwa, województwa i UE.
- Każdy organizator LOWE, który dostał grant, potrafił dobrze wpisać się w te cele. Jednocześnie każde LOWE jest narzędziem wprowadzania zmiany społecznej w specyficznym lokalnym środowisku. To oznacza, że realizuje własne, unikatowe cele.
- **Żeby ewaluacja spełniła swoją rolę musi dać wiarygodną informację zwrotną zarówno dla Ministerstwa/województwa i osób zarządzających projektem jak i dla każdego LOWE. Dlatego my rekomendujemy, żeby ona miała dualny charakter.**

Sednem ewaluacji jest określenie zależności przyczynowo-skutkowych:

Czy założone cele i zrealizowany proces pozwoliły osiągnąć te rezultaty, o które nam chodziło? Czy te wartości, o które nam chodziło, zostały przez nas osiągnięte?

Ta refleksja jest niezbędna nie tylko w gronie osób zaangażowanych w działalność LOWE, ale także na poziomie władz samorządowych (nawet gdy nie są organizatorem).

Chodzi o zainicjowanie trwałej zmiany społecznej, więc samo zrealizowanie projektu nie jest tym najważniejszym skutkiem, który chcemy osiągnąć.

- Co LOWE chce osiągnąć?
- Jakie zmiany spodziewamy się wygenerować w społeczności lok.?
- Skąd będziemy wiedzieć, że te zmiany rzeczywiście następują?
- Wg jakich kryteriów będziemy oceniać charakter tych zmian?
- Co musiałoby się stać, aby takie działanie mogło być bardziej skuteczne, lepiej realizowane?
- Jakie warunki są niezbędne dla trwałości działań LOWE?

Jak zbierać dane?: LOWE powinny gromadzić dane ilościowe, ale też notatki z obserwacji, ankiety po zajęciach, notatki z wywiadów i rozmów, notatki z przebiegu różnych podejmowanych aktywności.

Szczególną wartość dla samoidentyfikacji ma ewaluacja śródkresowa.

Partnerstwo i współpraca. Sieci LOWE

- Funkcjonowanie LOWE według zaproponowanego modelu zakłada włączenie szerokiego spektrum interesariuszy w proces definiowania i rozwiązywania problemów edukacyjnych.
- W rzeczywistości współpraca pomiędzy instytucjami rynku pracy, pomocy społecznej, kultury i edukacji pozostawała jednak często na poziomie deklaracyjnym, nie mając odzwierciedlenia w działaniach operacyjnych.
- Bardzo często występował efekt konkurowania o środki i LOWE było postrzegane jako nowy podmiot aspirujący do otrzymywania wsparcia kosztem dotychczas działających organizacji, zwłaszcza rynku pracy.
- Tam gdzie udało się zbudować partnerstwa efekty były bardzo dobre.

Partnerstwa lokalne na rzecz uczenia się osób dorosłych – doświadczenia I edycji LOWE

W I edycji partnerstwa lokalne niezbyt się udały. Utrudnieniem było zawarte w Modelu LOWE zalecenie podpisywania z partnerami Porozumień o Współpracy. Nieformalne partnerstwa działały bardzo dobrze.

Przyczyny:

- Słabe zaangażowanie organizatora. Szkoła inicjowała budowę Porozumienia i zabiegała o Partnerów - co znacząco obniżało rangę takiego Partnerstwa.
- Niedostateczne wyjaśnienie potencjalnym partnerom roli LOWE. LOWE nigdy nie było rozumiane jako instytucja konkurencyjna wobec innych instytucji publicznych, podmiotów komercyjnych oraz organizacji pozarządowych. Powinien to wyjaśnić Organizator LOWE.
- Niezbyt udane zapisy schematu Porozumienia, których interpretacja prawna rodziła obawy o możliwe konsekwencje finansowe dla Partnerów.

Wnioski z I edycji LOWE

- LOWE trafia do specyficznych klientów z otoczenia dzieci i młodzieży. Dzięki temu poszerza skalę oddziaływania różnych instytucji i organizacji partnerskich.
- Partnerstwo powinno być skupione na wzajemnym wspieraniu się, wzmacnianiu działania na rzecz dobra wspólnego, jakości życia, zwiększenia kapitału społecznego. Być narzędziem realizacji lokalnej polityki społecznej nakierowanej na wzmocnienie osób dorosłych, ich kompetencji osobistych, społecznych, zawodowych.
- Partnerstwo powinno mieć charakter sieciowy. Sieć zakłada dobrowolne nawiązanie relacji, a współpraca nie oznacza, że organizacje przestają ze sobą konkurować. Najlepsze efekty są gdy organizacje potrafią łączyć konkurencję ze współpracą. Udane przykłady współpracy LOWE dotyczyły: dzielenia się informacjami, wzajemnego informowania o swoich działaniach, wzajemnego albo wspólnego organizowania aktywności dla osób dorosłych, łączenia zasobów w sytuacji gdy jeden z partnerów nie był w stanie zorganizować drogich zajęć.

LOWE nie tylko wchodzą swoją działalnością w niszę usług publicznych, ale **tworzą też nowy sposób wykorzystania potencjału szkół.**

Szkoły powinny inwestować w rozwój własnego, unikatowego potencjału, **dzielić swoje zadania** jako LOWE z innymi instytucjami, organizacjami oraz pracodawcami, posiadającymi lepsze zasoby, doświadczenia i kompetencje formalne dla realizacji określonych zadań.

Konieczne budowanie sieci, działających w obszarze edukacji i szkoleń, plus podmioty zainteresowane efektami - zarówno władze publiczne jak i podmioty gospodarcze.

W II edycji LOWE pojawiły się oddolne inicjatywy współpracy - różne rodzaje sieciowania:

wielosektorowe, w środowisku lokalnym (Biały Bór) i ponadlokalnym – 53 partnerów (Zblewo), a także w ramach ośrodków LOWE.

W ewaluacji końcowej wymieniono jedną z powstałych sieci ośrodków LOWE – współpracę Biecz, Jędrzejowa i Moszczenicy, której *„wymiernymi efektami są wspólne szkolenia uczestników, spotkania integracyjne i wymiana dobrych praktyk.”* (Biecz).

Wiemy o jeszcze dwóch tego typu porozumieniach LOWE: jedno dotyczyło Tomaszowa Mazowieckiego i Lipiec Reymontowskich, a drugie – Szczurowej i Rzezawy.

* „**Tworzenie grup nieformalnych**, regularne spotkania towarzyskie, wspólne chodzenie na kije. Oddolne tworzenie grup... Mieszkańcy podkreślali, że dzięki uczestnictwu w warsztatach nawiązali nowe znajomości, lepiej się poznali, zintegrowali się..., rozwinęli pozytywne relacje społeczne.” (Biecz, Kęty, Radzanów, Rzeszawa)

* **Współpraca organizacyjna**. Zaktywizowanie osób, instytucji i organizacji na rzecz rozwoju wspólnot lokalnych, integracji społecznej wokół wspólnego interesu. Impulsem były działania LOWE, a także jego uczestników (Proszenie, Zblewo).

* Dobrym przykładem **integracji społecznej o wspólnotowym** ukierunkowaniu było zorganizowanie cyklu pikników pt. „*Poznaj swoje sołectwo*” w gminie Lipce Reymontowskie.

* LOWE podkreślały **siłę tkwiącą we włączaniu członków społeczności lokalnych do zespołu trenersko-szkoleniowego** LOWE -prowadziło do otwierania się na środowisko, nawiązywania i wzmacniania relacji społecznych. (Proszenie)

LOWE jako szansa rozwoju szkoły i nauczycieli

Jak się zmieniła szkoła pod wpływem doświadczenia związanego z prowadzeniem LOWE ?

Poprawa wizerunku, wzmocnienie pozycji szkoły w środowisku lokalnym,

Szkoła jako integrator, animator, koordynator różnych aktywności społeczności lokalnej,

Otwartość szkoły,

Wzrost kompetencji edukacyjnych szkół,

Rozwój kompetencji dydaktycznych nauczycieli oraz zmiana postaw nauczycieli wobec edukacji osób dorosłych,

Rozwój kompetencji nie tylko nauczycieli ale też pozostałej kadry szkoły,

Poprawa infrastruktury, bazy dydaktycznej i lepsze wykorzystanie potencjału szkoły,

Pozytywne zmiany w zarządzaniu szkołą i jej funkcjonowaniu

Zmiana w podejściu do myślenia o przyszłości szkoły.

„Poprawa wizerunku szkoły w ocenie mieszkańców. Szkoła staje się miejscem lepiej odpowiadającym na potrzeby środowiska lokalnego i bardziej je wspierająca w rozwoju. Szkoła przez swoją otwartość i aktywność zaczęła być lepiej postrzegana w środowisku. Świadczą o tym opinie ze wszystkich szkół i sołectw, Listy do LOWE, lokalna prasa, liczne wypowiedzi mieszkańców, publiczne wypowiedzi władz lokalnych.” (Biecz, Lipce Reymontowskie)

„Traktowanie placówki przez firmy i instytucje jako poważnego partnera.” (Tomaszów Mazowiecki)

„Wzmocnienie poczucia własnej wartości jako organizacji zdolnej do podejmowania innowacyjnych wyzwań. Poszukiwanie nowych pomysłów na rozwój szkoły. Współpraca szkoły z różnorodnymi podmiotami, a współpraca przejawia się tym, że owe organizacje pamiętają o nas, zapraszają do wspólnych projektów, wzajemne podpowiadanie jak rozwiązywać np. pojawiające się problemy.” (Biesiekierz)

2. Szkoła jako integrator, animator, koordynator różnych aktywności społeczności lokalnej

„Do szkoły przychodzą nie tylko rodzice, ale też inne osoby ze środowiska lokalnego, które nie są bezpośrednio związane ze szkołą. Dzięki temu szkoła stała się miejscem animacji spotkań lokalnej społeczności.” (Szczurowa)

„Szkoła jest koordynatorem różnych form aktywności społeczno-edukacyjnej. Stała się miejscem w którym uczestnicy LOWE mogą się spotkać, rozwiniąć swoje zainteresowania np. aranżacją ogrodów, zdrowym trybem życia, filmem, aktywnie zagospodarować swój wolny czas, wzmocnić przynależność do społeczności lokalnej. Podczas takich spotkań rodzą się propozycje uczestników dotyczące nowych, innych form aktywności, wspólnego działania w przyszłości - również oferowanie pomocy w organizowaniu przedsięwzięć dla uczniów w szkole np. współpraca z wolontariatem.” (Biecz)

Otwartość szkoły: na nowe idee (LLL), jej przestrzeni dla różnych użytkowników, szkoła jako miejsce spotkań

„Szkoła .. jest ..otwarta rano, głównie dla dzieci, a popołudniami i wieczorami dla dorosłej części społeczności. Mieszkańcy wiedzą, że szkoła jest otwarta nie tylko dłużej ze względu na zajęcia LOWE ale jest otwarta na ich pomysły i projekty.” (Lipce Reymontowskie)

„Dorośli do tej pory raczej nie pojawiali się w szkole - za wyjątkiem spotkań z nauczycielami. Naszym celem było, aby osoby dorosłe z terenu gminy przychodziły do szkoły dla samych siebie - aby wspólnie spędzić czas, uczyć się od siebie, itp.” (Radzanów)

„Szkoła w związku z prowadzeniem LOWE rozszerzyła współpracę z dotychczasowymi parterami lokalnymi, nawiązała też kontakt z nowymi organizacjami i instytucjami.” (Biecz, Zaklików)

„Większe zaangażowanie rodziców w życie szkoły. Rodzice w większej ilości pomagają podczas uroczystości szkolnych oraz prac gospodarczych np. prace przy budowie boiska szkolnego - wykonanie odwodnienia.” (Biecz)

Poszerzenie oferty edukacyjnej o edukację osób dorosłych, starszych, z niepełnosprawnościami, wzbogacenie o edukację międzypokoleniową, oswojenie metod edukacji „bezpodręcznikowej” (Aleksandrów Łódzki, Moszczenica, Murów, Biecz, Prosenie)

„Dotychczas edukacja dorosłych związana była wyłącznie z pedagogizacją rodziców - na wywiadówkach. LOWE spowodowało, że szkoła otworzyła się za szeroki zakres wsparcia wielu grup osób dorosłych (rodziców, dziadków, byłych absolwentów). Część osób jest zupełnie nie związana ze szkołą.”(Moszczenica)

*„Młodzież chętnie angażowała się w podejmowane działania dla dorosłych. Brała udział w przygotowaniu, organizacji i prowadzeniu tych zajęć. Realizuje uczniowskie projekty na rzecz osób dorosłych.”
(Tomaszów Mazowiecki)*

Rozwój kompetencji dydaktycznych nauczycieli oraz zmiana postaw nauczycieli wobec edukacji osób dorosłych

„Wykorzystanie potencjału nauczycieli, ich wiedzy, doświadczenia. Poszerzenie ich kompetencji o formy, metody, techniki pracy z dorosłymi, poznali niestandardowe metody i rozwijali umiejętności nauczania wielozakresowego. Szkolenie pt. „Inspiracje trenerskie w pracy nauczyciela”. (Biecz)

„Nauczyciele prowadzili zajęcia i warsztaty dla dorosłych i rozwijają swoje trenerskie umiejętności nadal. 16 nauczycieli wzięło udział w szkoleniu dla trenerów dorosłych (45 godzin) - poza projektem LOWE.” (Tomaszów Mazowiecki)

„Nauczyciele, którzy prowadzili warsztaty przełamali swoje obawy w stosunku do edukacji osób dorosłych.” (Wieprz)

„Do kadry LOWE dołączają nowe osoby, chętne do pracy z dorosłymi. Nauczyciele sami inicjują działania i przedstawiają koncepcje zajęć, które mogą poprowadzić.” (Szczurowa)

„Wzrosło zainteresowanie i chęć uczenia się nauczycieli i kadry LOWE. Pod wpływem naszych działań i widocznych efektów wzrosła chęć kształcenia się kadry szkoły zarówno wśród nauczycieli jak i osób, które wdrażały i realizowały projekt – zespół LOWE. Od kiedy zaobserwowaliśmy pozytywny wpływ realizowanych przez nas działań w projekcie oraz reakcje uczestników LOWE nasza kadra chętniej uczestniczy w szkoleniach, które podnoszą ich umiejętności i kwalifikacje w pracy ale i w życiu osobistym. Dowodem tego są otrzymane certyfikaty a także nie sposób nie zauważyć, że zdobyte nowe umiejętności osoby te wykorzystują w pracy, co przedkłada się na jej efektywność.” (Kęty)

Pozytywne zmiany w zarządzaniu szkołą i jej funkcjonowaniu

„Wyrozumiała postawa pracowników administracji i obsługi do działania na rzecz szkoły. Pracownicy obsługi pozytywnie zareagowali na potrzebę np. otwierania szkoły i zamykania jej po zajęciach i sprzątnięcia. Pracownica sekretariatu pomagała w gromadzeniu i obróbce dokumentacji. Pracownik księgowości wspierał prace koordynatora. Troje nauczycieli pomagało koordynatorowi i animatorowi w obsłudze technicznej prowadzonych zajęć w szkole, co miało istotne znaczenie z uwagi na wielość form wsparcia. Pracownicy pamiętali o godzinach prowadzonych zajęć, pomagali przy opracowywaniu dokumentów, wszyscy zaangażowali się w przygotowanie i realizację Festiwalu LOWE.” (Biesiekierz)

„Praca koncepcyjna kadry LOWE nad sposobem wykorzystania zdobytych umiejętności i doświadczeń w dalszej działalności szkoły. Dyskusje w gronie kadry LOWE, inspirowanie do działania mniej aktywnych do tej pory nauczycieli.” (Biesiekierz)

„Otwartość na dodatkowe projekty. Dyrekcja szkoły zgłasza chęć realizacji nowych projektów edukacyjnych. Deklaracja współpracy przy projektach edukacyjnych.” (Gać)

„Zdynamizowanie korzystania ze środków zewnętrznych. Zwiększono aplikowanie wniosków o środki zewnętrzne (zarówno lokalnych jak i europejskich). Utworzono serwerownię dla edukacji pozaformalnej osób dorosłych, gabinety ze specjalistycznym sprzętem multimedialnym. Informacja na stronach internetowych szkoły, LOWE, gminy, mediów regionalnych.” (Zblewo)

„Z całą świadomością mogę stwierdzić, że tworzenie ośrodka LOWE w naszej gminie jest dla mnie jednym z ważniejszych doświadczeń życiowych, zarówno w wymiarze zawodowym oraz osobistym. Kompetencje kluczowe, które udało mi się wzmocnić w czasie realizacji projektu wykorzystuję na bieżąco w pracy na stanowisku dyrektora szkoły. Zdobyte doświadczenia zaowocowały nowymi pomysłami na działania, które mam nadzieję będę mogła zrealizować. Bardzo cenię sobie również spotkania z ludźmi, te codzienne z mieszkańcami Gminy oraz podczas Forów z przedstawicielami innych ośrodków i ekspertami. Bezpośrednie poznanie problemów, potrzeb i oczekiwań to istotna wiedza dla kogoś kto na co dzień pracuje z ludźmi, bo pozwala organizować skuteczne działania w środowisku lokalnym.” (Szczurowa)

„Pełnienie funkcji koordynatora pozwoliło mi na udoskonalenie kompetencji zarządzania zasobami ludzkim np. delegowania zadań i podziału obowiązków. Praca z osobami dorosłymi rozwinęła moje kompetencje społeczne, które wykorzystam w pracy zawodowej, zwłaszcza w kontaktach z rodzicami. Funkcja koordynatora projektu pozwoliła mi na dotarcie do osób, firm, instytucji działających na terenie gminy, z którymi do tej pory nie współpracowałam, natomiast wykorzystam to w dalszej pracy na stanowisku dyrektora szkoły i koordynatora projektu. W zakresie kompetencji osobistych, udało mi się przełamać wewnętrzną barierę dotyczącą nawiązywania współpracy z nieznanymi mi dotąd osobami i firmami, dostrzegania ich potencjału i możliwości, a także możliwości korzystania z nich dla dobra środowiska lokalnego.” (Biesiekierz)

Przykłady efektów aktywności, zbieranych dowodów na rozwój kompetencji kluczowych

Kompetencje kluczowe

Za kompetencje kluczowe (core competencies) uznaje się generalnie kompetencje najważniejsze, zarówno z punktu widzenia rozwoju indywidualnego człowieka, jak i dla określonego stanowiska pracy oraz dla organizacji.

W trakcie prezentacji wskazałam, że krytycznym czynnikiem skuteczności działań LOWE jest skupienie się na rozwijaniu kompetencji kluczowych dorosłych osób uczących się oraz zbieranie i przedstawienie dowodów na to, że uczący się faktycznie nabyli pożądane efekty uczenia się.

LOWE z tego powinny być rozliczane.

Posiadają one dużą swobodę w doborze form uczenia osób dorosłych. Stosowane metody mogą być odległe od przyjętych w procesach edukacyjnych. My dopuszczamy niemal wszystkie, pod jednym warunkiem - pokazane są efekty uczenia, które będą rozwijane, a także dowody, że osoby dorosłe rzeczywiście nabywają wskazane efekty.

Dlaczego pokazujemy przykłady?

Inspiracją było zdanie koordynatora LOWE z Zaklikowa, który w trakcie wywiadu ewaluacji końcowej powiedział: **„Zarówno koordynator jak i zespół LOWE dzięki temu doświadczeniu dowiedzieli się, że podniesienie kompetencji kluczowych w idei LLL dotyczy w pierwszej kolejności ich”**.

Pokazujemy przykłady opisu: efektów uczenia się, form wsparcia i dowodów nabycia tych efektów. Nie oceniamy, nie odmierzamy matematycznie zbieżności efektów z dowodami, ani nie kierujemy się rygorystycznie przestrzeganiem zapisów Krajowego Rejestru Kwalifikacji.

Chodziło nam o zrozumienie sensu procesu edukacyjnego, w którym każda forma wsparcia może/powinna przyczyniać się do częściowego rozwoju kompetencji. Dokładnie mówiąc - do nabywania lub doskonalenia wybranych efektów uczenia się właściwych dla danej kompetencji.

Z tym wymogiem, tzn. z pokazaniem rozwijanych efektów uczenia się, a także podawaniem dowodów osiągnięcia efektów uczenia się, koordynatorzy i kadra trenerska mieli najwięcej kłopotów

1. Część osób podeszła zdroworozsądkowo
2. Część wykorzystywała schematy opisu efektów wg zasad KRK
3. Był też problem adekwatności form wsparcia do efektów
4. Często pomijano opis dla niektórych kompetencji.

Ważniejsze dla nas było to, że ludzie musieli się zmierzyć z tym wyzwaniem. Zaczęli myśleć kategoriami efektów uczenia się i dowodów. Takie myślenie stało się faktem.

1. Kompetencje w zakresie Rozumienia i tworzenia informacji

Opis procesu nabywania tej kompetencji i dokumentowanie jego efektów, sprawiał koordynatorom dość duży kłopot.

Poniżej - Przykład podanych efektów uczenia rozwijanych w ramach LOWE, stosowanych form oraz dowodów świadczących o opanowaniu efektów uczenia się.

Wskazanie szczegółowych efektów uczenia się: wiedzy, umiejętności i innych cech, świadczących o nabyciu danej kompetencji - Biesiekierz	Podanie jakie działania rozwijały dane kompetencje (konkretne formy aktywności)	Podanie dowodów wskazujących, że osoby uczestniczące w tych aktywnościach (uczące się) osiągnęły pożądane efekty uczenia
<ul style="list-style-type: none">-prawidłowe rozumienie informacji pisemnej, pisma urzędowego;-rozwijanie umiejętności komunikowania się w mowie i w piśmie w różnych sytuacjach,-dostosowanie stylu komunikacyjnego do sytuacji komunikacyjnej,-rozwijanie krytycznego myślenia,-rozwijanie umiejętności argumentowania w mowie i piśmie.	<ol style="list-style-type: none">1. Doradztwo zawodowe.2. Indywidualne porady prawnika	<p>Kobieta w skomplikowanej sytuacji rodzinnej potrafiła sporządzić dokumenty potrzebne do uzyskania alimentów, uzyskała wiedzę w jaki sposób ma rozwiązać swój problem.</p>

3. Kompetencje matematyczne oraz w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii –

LOWE dobrze poradziły sobie z tym zadaniem. W każdym niemal LOWE nacisk położono na nabycie innych efektów uczenia się, poprzez odmienne formy wsparcia. Odwołano się też do różnego rodzaju dowodów opanowania efektów świadczących o częściowym nabyciu kompetencji z tej grupy.

Efekty uczenia się – Lipce Reymontowskie	Działania	Dowody
<ul style="list-style-type: none"> - solidna umiejętność liczenia, znajomość miar i struktur, podstawowych operacji, - zdolność do wykorzystywania i posługiwania się narzędziami i urządzeniami technicznymi oraz danymi naukowymi do osiągnięcia celu, - formułowania pytań i wyciągania wniosków opartych na dowodach, 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia gastronomiczne - warsztaty szycia - zajęcia sportowe 	<p>Uczestniczki warsztatów szycia nauczyły się korzystać z wzoru, aby osiągnąć cel. Nauczyły się posługiwać się maszyną oraz zastosowywać dane im formy do uzyskania potrzebnego im efektu. Na zajęciach gastronomicznych ćwiczyły kompetencje liczenia oraz gramatur, dowiedziały się jak kupić tańszy produkt. Poznano metody przechowywania żywności, tworzenia budżetu domowego Na zajęciach sportowych trenerzy uświadamiali jak ważne jest zdrowie ciała, dbanie o to co jemy i jakie aktywności mamy na co dzień. Uczestniczki widząc zmianę w samopoczuciu podczas dbania o żywienie i aktywności stały się bardziej świadome i pewne siebie.</p>

Dziękuję za uwagę

Grażyna Praweńska-Skrzypek

Fundacja

Małopolska Izba Samorządowa

Akademia Edukatora LOWE to:

- profesjonalizacja kadry dorosłych – nowe kompetencje w procesie uczenia dorosłych
- tworzenie wysokiej jakości oferty edukacyjnej opartej na nowoczesnych metodach pracy i technologiach cyfrowych
- budowanie potencjału i zdolności organizatorów edukacji dorosłych w środowisku lokalnym w zgodzie z koncepcją uczenia się przez całe życie
- wymiana doświadczeń i dobrych praktyk z innymi organizacjami w Unii Europejskiej

Akredytację Erasmusa w Sektorze Edukacja Dorosłych na lata 2021-2027 (Nr 2021-1-PL01-KA120-ADU-000047611)

Konsorcjum mobilnościowe tworzą organy prowadzące szkołę, przy której działa LOWE (12 partnerów)

Think Tank LOWE to:

- Platforma debaty, refleksji i wymiany wiedzy oraz doświadczeń kadry Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (LOWE), przedstawicieli władz lokalnych, ekspertów, badaczy, naukowców oraz decydentów polityk publicznych, w obszarze polityki edukacyjnej i szerszej polityki społecznej służącej poprawie umiejętności osób dorosłych, w tym umiejętności ważnych dla uczenia się przez całe życie oraz dla rozwoju społeczności lokalnych.
- Realizowany w ramach projektu „Budowanie warunków dla rozwoju edukacji poza- i nieformalnej dorosłych w paradygmacie uczenia się przez całe życie (LLL) z wykorzystaniem doświadczeń Modelu LOWE – THINK TANK LOWE”, finansowanego ze środków Narodowego Instytutu Wolność CRSO, Rządowy Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO Priorytet 4

Małopolski Uniwersytet Ludowy Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (MUL LOWE) to:

- przedsięwzięcie polegające na prowadzeniu działań edukacyjnych dla osób dorosłych w formie edukacji pozaformalnej, w oparciu o tzw. grundtvigiańską metodę dydaktyczną, na obszarze działania ośrodków LOWE (Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji), funkcjonujących przy szkołach publicznych w czterech gminach województwa Małopolskiego: Gmina Biecz, Gmina Rzezawa, Gmina Szczurowa, Gmina Wielka Wieś
- Realizowany w ramach projektu MUL LOWE finansowanego ze środków Narodowego Instytutu Wolność CRSO Rządowego Programu Wsparcia Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030 r.

